

संस्कृतभारती (उत्तरतमिल्लाडु)

परीक्षा – गीताप्रवेशः, गीताशिक्षणकेन्द्रस्य चतुर्थसोपानम्

अवधि: - घण्टाद्वयम्

अङ्काः 75

आषाढः - प्लवसंवत्सरः ५१२३

आगस्ट् - २०२१

उत्तरदीपिका

1) सन्धिं विभज्य सन्धिनाम लिखत ।

6

क) सुष्ठु ऊचुः - सवर्णदीर्घसन्धिः

ख) नियम्य एतत् - वृद्धिसन्धिः

ग) केचित् भीताः - जश्त्वसन्धिः

घ) सुगण् ईशः - डमुडागमसन्धिः

ङ) हयैः युक्ते - विसर्गसन्धिः रेफादेशः

च) भूयः अभिजायते - विसर्गसन्धिः - उकारः, पूर्वरूपश्च

2) सन्धिं कृत्वा सन्धिनाम लिखत ।

4

क) दोषैरेतैः - विसर्गसन्धिः रेफादेशः

ख) संजयः - अनुस्वारसन्धिः

ग) सङ्गणकम् - परसवर्णसन्धिः

घ) षण्णगर्यः - ष्ट्वसन्धिः

3) णत्वं केन कारणेन प्राप्तं / न प्राप्तम् इति विवृणुत ।

3

क) कर्मणा - निमित्तम् - रेफः, मध्ये स्थितः वर्णः पवर्गः । अतः णत्वं संपन्नम्।

- ख) रटनम् - निमित्तम् - रेफः मध्ये अडादिभिन्नवर्णः अतः णत्वं नास्ति ।
ग) इन्द्रियाणि - निमित्तम् - रेफः मध्ये अड्वर्णः अतः णत्वं संपन्नम् ।

4) आवरणे दत्तस्य धातोः निर्देशानुसारं रूपं लिखत ।

3

- (क) क्रियमाणे
(ख) गायकौ
ग) श्रवणेन

5) 'क्त' प्रयोगं कृत्वा वाक्यानि भूतकाले परिवर्तयत ।

4

- क) एकदा तेन उक्तम् ।
ख) अध्यापकेन गृहपाठाः दत्ताः ।
ग) बालकात् तया पुस्तकानि स्वीकृतानि।
घ) कृषकेण श्रद्धया सूर्यदेवः प्रार्थितः ।

6) 'सति सप्तमी' प्रयोगेण वाक्यानि योजयत ।

4

- क) पुष्पेषु विकसितेषु भ्रमराः आगताः ।
ख) प्रधानमन्त्रिणि आगतवति मन्त्रिणः उत्थितवन्तः ।
ग) अध्यापिकायाम् अनुपस्थितायां छात्राः अक्रीडन् ।
घ) मया पुस्तके पठिते विषयः ज्ञातः ।

7) यथोचितं णिजन्तवाक्यानि लिखत ।

4

- क) विदूषकः जनान् हासयति । (ख) अरिः क्लेशं जनयति ।
ग) पिता बालकं कथां श्रावयति । (घ) पत्रवाहकेन पत्रं प्रापितम् ।

8) वाक्यानि पठित्वा यथोचितं सन्-प्रत्ययान्तरूपेण योजयत ।

4

- क) धनिकस्य _____ अस्ति । - जिज्ञासे [ग]

ख) दशरथः रामं _____ । - चिकीर्षसि [घ]

ग) अहं विषयं _____ । - दित्सा [क]

घ) त्वं किं _____ ? - दिदृक्षते [ख]

9) समस्तपदं समासनाम च लिखत । (षण्णाम् एव)

6

क. एकचित्तः - बहुव्रीहिसमासः

ख. अनिच्छन् - नञ्त्तत्पुरुषः

ग. मेघश्यामः - उपमानपूर्वपदः कर्मधारयः

घ. प्राप्तविद्यः - बहुव्रीहिसमासः

ङ. नाट्यनिपुणा - सप्तमी-तत्पुरुषः

च. मदर्थम् - चतुर्थी-तत्पुरुषः

छ. शिरोग्रीवम् - समाहारद्वन्द्वः

ज. यथाभागम् - अव्ययीभावः

10) विग्रहवाक्यं प्रदर्श्य समास-नाम लिखत । (चतुर्णाम् एव)

4

क) कामश्च क्रोधश्च - इतरेतरद्वन्द्वः ख) बहवः पण्डिताः यस्यां सा - बहुव्रीहिः

ग) षण्णां मातृणाम् अपत्यम् - द्विगुसमासः घ) हरेः समीपम् - अव्ययीभावः

ङ) मम भक्तः - षष्ठीतत्पुरुषः च) न विभक्तम् - नञ्त्तत्पुरुषः

11) तद्धितान्त-पदानि लिखत ।

4

क) देही/देहवान् (ख) क्लैब्यम् ग) साङ्ख्यम् (घ) किरीटी/किरीटवान्

12) यथोचितं तरप्-तमप् / ईयसुन्-इष्टन् प्रत्ययानां प्रयोगं कुरुत ।

4

(क) ज्येष्ठः

(ख) कनीयान्

(ग) वरिष्ठम्

(घ) कतरः